

Hans-Olov Blom
Stadsmiljö
08-508 287 33
hans-olov.blom@stockholm.se

Till
Trafik- och renhållningsnämnden
2013-06-13

Stockholm Ren och Vacker. Lägesrapport 11

Förslag till beslut

1. Trafik- och renhållningsnämnden godkänner kontorets lägesrapport samt överlämnar rapporten till kommunstyrelsen för kännedom.

Per Anders Hedkvist
Förvaltningschef

Ted Ell
Avdelningschef

Sammanfattning

Utifrån uppdraget om en renare och vackrare stad har trafikkontoret mellan åren 2007-2012 tagit fram tio lägesrapporter för beslut i trafik- och renhållningsnämnden. I lägesrapporterna har en rad åtgärder för stärkt renhållning, renare och vackrare stadsmiljö, samt förbättrad klottersanering presenterats och uppfyllnadsgraden av de föreslagna åtgärderna redovisats.

I lägesrapporterna redovisas de mål och åtgärder som trafikkontoret planerar att utföra under året.

Målet är under året att:

- Stockholm ska vara en ren, trygg och tillgänglig stad.

- Sysselsätta 100 Stockholmsvärdar och 200 sommararbetande parkvärdar med uppgift att plockstäda hela staden, felanmäla och åtgärda brister i stadsmiljön samt skapa den närvaro och synbarhet som på sikt kan påverka stockholmarnas attityd till nedskräpning.
- Underlätta och modernisera felanmälan från allmänheten och stärkt uppföljning av entreprenader samt kontroll, styrning och redovisning av verksamheten.
- Ökad samverkan med näringsliv och fastighetsägare
- Säkerställa en tillgänglig stad för alla.
- Trafikkontorets verksamhet ska ha så liten miljöpåverkan som möjligt
- Skapa förutsättningar för hållbar utveckling i enlighet med vision 2030.
- Säkerställa trafiksäkerheten, framkomligheten och tillgängligheten samt förvaltning av befintliga anläggningar.

Bakgrund

Kommunfullmäktige har i samband med beslut om budget för Stockholms stad den 8 december 2007 gett trafik- och renhållningsnämnden samordningsuppdraget att göra Stockholm till en ren och vacker stad. Uppdraget har legat fast sedan dess.

Utifrån uppdraget om en renare och vackrare stad har trafikkontoret mellan åren 2007-2012 tagit fram tio lägesrapporter för beslut i trafik- och renhållningsnämnden. I lägesrapporterna har en rad åtgärder för stärkt renhållning, renare och vackrare stadsmiljö, samt förbättrad klottersanering presenterats och uppfyllnadsgraden av de föreslagna åtgärderna redovisats.

Som framgår av lägesrapporterna har verksamheten för drift och underhåll av stadens gator, torg och parker i dag utökats, förstärkts och breddats betydligt. Under projektperioden har också organisatoriska förändringar på trafikkontoret blivit nödvändiga. Bland annat har särskilda enheter mot klotter, skyltteknik och skadedjursbekämpning byggts upp. Verksamheten med stockholmsvärdar är i dag en stor och väl fungerande verksamhet som inryms i ett femtontal lokaler runt om i staden, med egen arbetsledning, maskinpark och hundratals anställda.

Förfrågningsunderlagen vid upphandlingar har förändrats, aktiv samverkan med andra aktörer har inneburit tydliga omprioriteringar av verksamheten och nya insatser som synliggjort och lyft fram vikten av en renare och vackrare stad.

Ett mått för resultatutvärdering av projekt Ren och Vacker kan vara de faktiska skräpmätningar som sedan 2009 årligen genomförs i staden, enligt bilaga SkräpFACIT 2012 för Stockholm. 2013 års skräpmätning sker under perioden 17 juni till 1 juli.

Trafikkontorets synpunkter

Stockholm ska vara en ren, trygg och tillgänglig stad

Målsättningen är att minska nedskräpningen i staden med 10 procent per år och bli landets renaste stad och Europas renaste huvudstad.

Trafikkontoret leder arbetet och ser därmed till att ambitionshöjningen gällande renhållning och klottersanering fullföljs i hela staden, att stadens städgarantier, som innebär att städning, tömning av papperskorgar samt klottersanering åtgärdas inom 24 timmar efter anmälan. Dessa uppdrag är vägledande för såväl organisation som prioritering av verksamheten och rapporteras i tertialrapporter och bokslut. Genom kontroll och uppföljning säkerställs att kontorets upphandlade entreprenader fullföljs i enlighet med gällande kontrakt.

Inom ramen för drift- och underhållsstrategin finns förslag till ett fullföljande av satsningen på komplettering och förnyelse av stadens papperskorgar. En modell för integrering av askkoppar i papperskorgar har tagits fram, provats och utvärderats. En väl fungerande modell finns nu framtagen. Ett successivt utbyte av papperskorgar mot askkoppar med integrerade askkoppar kommer på frekvent använda offentliga platser därför att inledas under året.

I kontorets kampanjarbete ligger tyngdpunkten på att uppmärksamma stockholmare på att deras eget beteende har betydelse för en ren och snygg stad. Detta budskap genomsyrar såväl publika kampanjer som den verksamhetsbaserade kommunikationen.

2013 års skräplockardagar ska växa ytterligare och engagera fler målgrupper. För måluppfyllelse krävs att kampanjen breddas att omfatta såväl barn som vuxna. Stadsdelsförvaltningar och stadsdelsnämnder, samt det lokala näringslivet

uppmuntras att engagera sig i kampanjen för att också skapa kringaktiviteter på stadens torg och parker i hela staden.

Staden ska aktivt samverka med AB Storstockholms Lokaltrafik för rena och trygga resemiljöer.

Ett mått för resultatutvärdering är de faktiska skräpmätningarna, en statistiskt säkerställd skräpmätning, som sedan 2009 utförs årligen. Dessa ligger till grund för att göra rätt bedömningar vad gäller såväl verksamhetsprioritering som kommunikativa budskap. Skräpmätningen utförs i samarbete med Statistiska centralbyrån, SCB. SkräpFacit 2012 bifogas, bilaga 1.

I arbetet för en renare, tryggare och mer attraktiv stad inbegrips också de satsningar som görs i verksamheten med stockholmsvårdar och parkvårdar, i de samverkansprojekt som pågår med privata och offentliga aktörer i olika fokusområden, inom ram för Järvalyftet och Söderortsvisionen, samt i arbetet med att minska illegal affischering, illegala upplåtelse, skräpdumpning m.m. som sänker stadens attraktivitet.

Ett försök har också gjorts kring olaga affischering i samarbete med Fortum. Detta försök kommer att utvärderas av trafikkontoret under 2013 och det kommer att skapas en rutin för hur hanteringen av olaga affischering ska hanteras efter denna utvärdering.

Ytor som enligt plan skall vara grusade eller hårdgjorda och som har vuxit igen kommer inventeras tillsammans med stadsdelsförvaltningarna och återställas för att regelbundet kunna hållas efter för att skapa en renare och vackrare stadsmiljö.

Kontorets verksamhet med gatuunderhåll bidrar också till att Stockholm upplevs som en ren och trygg stad.

Skadedjursbekämpningen ska intensifieras under 2013 i samverkan med andra förvaltningar och myndigheter. Riktade insatser ska utföras i syfte att minska problem med skadedjur, särskilt råttor. Insatserna ska utvärderas.

Säkerställa drift och underhåll av stadens anläggningar på kort och lång sikt med gatu- och parkdatabasen som underlag

Erbjuda 100 praktikplatser och 200 sommarjobb till ungdomar

Trafikkontoret fortsätter att utveckla verksamheten med stockholmsvärdar och vintervärdar, i samverkan med stadens jobbtorg och genom att erbjuda ungdomar sommarjobb. Med stockholmsvärdar och sommararbetande ungdomar, som plockstädar, åtgärdar olika brister samt tar bort ogräs i stadsmiljön, påverkas stockholmarnas attityd till framför allt nedskräpning. Införandet av vintervärdar förstärker och breddar denna verksamhet ytterligare. Kontoret ser en möjlighet till att förstärka åtagandet i värdskapet samt öka motivationen hos sökande från jobbtorgen genom att perioden för en stockholmvärd blir 12 månader. En konsekvens av detta blir att antalet som varit värdar under ett år minskar, men inte antalet synliga värdar på stadens gator och torg.

Under 2013 erbjuds också 200 ungdomar sommarjobb som parkvärdar. Detta arbete sker i samverkan mellan Trafikkontoret, dess driftentreprenörer och stadsdelsförvaltningarna.

Underlätta och modernisera felanmälan från allmänheten

Ett nytt verksamhetssystem för hantering av klagomål och synpunkter håller på att tas fram och lanseras under 2013. Medborgarna kommer kunna lämna synpunkter och klagomål via en e-tjänst på stockholm.se samt via en app. Det kommer vara möjligt att bifoga bilder och filer. Återkopplingen till medborgaren om ärendet kommer ske via e-post. I ett inledningsskede förväntas antalet synpunkter och klagomål öka. Trafikkontoret kommer integrera detta verksamhetssystem i verksamheten och nya arbetsrutiner kommer tas fram.

När det gäller stadsmiljöfrågor kommer dessa synpunkter och klagomål att landa i en synpunktsportal via en fördjupad e-tjänst som beräknas vara i bruk under 2013. Målet är att när den fördjupade e-tjänsten är klar kommer även stadsdelsförvaltningarna arbeta i Synpunktsportalen med klagomålshantering som gäller stadsmiljön.

Detta kommer innebära en bättre uppföljning genom att kontoret får statistik och utvärdering på vilka slags synpunkter och klagomål som kommer in till staden när det gäller stadsmiljöfrågor samt i vilka områden allmänheten har flest synpunkter och klagomål.

Arbetsätt för ökad samverkan med näringsliv och fastighetsägare

Trafikkontoret kommer att vidareutveckla samverkan med andra offentliga och privata aktörer, både med syfte att stärka verksamheten finansiellt och skapa en ökad ansvarskänsla för stadsmiljön. Samverkan sker både i form av långsiktiga avtal och i form av direkta verksamhetsmässiga samarbeten med fastighetsägare.

För att skapa mer liv och rörelse på stadens gator och torg ska uteserveringar, gatemarknader utökas. "Open Street" är ett pilotprojekt som under helger upplåter en större gata med syfte att skapa en levande mötesplats med försäljning och evenemang under helger. Flera nya marknadsplatser ska etableras på helger.

Under 2013 ska samarbeten enligt den amerikanska förgrundsmodellen Business Improvement Districts, BID, inledas i minst fem områden i staden. Dessa BID-områden är avtalsbaserade och ska också utgöra fokusområden, där fokus ligger på att öka renhållningen, stärka och initiera nya insatser för en renare och tryggare stadsmiljö och skapa engagemang, medverkan och ansvarstagande för minskad nedskräpning hos de som bor och verkar i området.

Andra samverkansprojekt är de där fastighetsägare kommer med initiativ till projekt och staden deltar med resurser. Pågående projekt av denna art är t.ex. Västra City, Brunkebergstorg, Norrmalmstorg, nya Biblioteksstan och Högdalens centrum.

Cityområdet skall utvecklas bl.a. med nya bostäder till en mer attraktiv och levande stadsmiljö i enlighet med vision för city. En ökad samverkan mellan Trafikkontoret och lokala aktörer samt med Arbetsmarknadsförvaltningen kring drift- och underhåll i Rågsved kommer att skapas under året. Samverkansprojekt pågår också i Farsta och Hökarängen.

Ett nytt samverkansavtal rörande klottersanering på Fortums anläggningar är under framtagande då det gamla avtalet upphört.

I ytterstaden prioriteras samverkan, gällande drift och underhåll, inom ramen för Järvalyftet och Söderortsvisionen.

Ett utökat samarbete med City i Samverkan, Fastighetsägarna Stockholm, Fastighetsägarna i Järva och andra näringslivs- och fastighetsägarorganisationer fortsätter under 2013.

Ett utökat samarbete med AB Storstockholms lokaltrafik har initierats för rena och trygga resemiljöer.

På sikt skall kontoret i samarbete med andra förvaltningar också upprätta Råd och riktlinjer beträffande ”tillägg” i det offentliga rummet såsom avfallshantering, återvinningsstationer, tillstånd/upplåtelser för uteserveringar, kiosker, reklam och låncyklar. Detta kommer tydliggöra de spelregler och bestämmelser som olika samarbetsaktörer har att följa.

Göra Stockholm tillgängligt för alla

Arbetet med att ytterligare stärka drift- och underhållsverksamheten är väsentlig för ökad tillgänglighet i staden. Resurserna ska därför riktas till prioriterade cykelstråk och gångbanor i hela staden. Detta gäller såväl barmarksrenhållning, snöröjning som underhållsåtgärder.

Kontorets verksamhet med barmarksrenhållning, vinterväghållning, gatuunderhåll, gatuinspektion och trafikmålning bidrar i hög grad till att tillgängligheten förbättras.

Inrättande av vintervärdar innebär en förstärkning i verksamheten med Stockholmsvärdar och blir en viktig verksamhet för tillgänglighetsförbättrande åtgärder. Vintervärdarnas arbete ska i första hand vara inriktat på ishackning och halkbekämpning vid busshållplatser och övergångsställ, samt riktade åtgärder för ökad framkomlighet för funktionshindrade och äldre. Vintervärdarna ska också vara en funktion för riktade insatser vad gäller isbildning vid fastigheters stuprör.

Vägmärken utgör en betydande del av föremål i stadsmiljön som kan hindra framkomligheten för gående. Därför görs ett försök i samarbete med fastighetsägare i ett begränsat område med att sätta fast vägmärken på fasad i stället för på stolpe i gångbanan.

Trafikkontorets verksamheter ska ha så liten miljöpåverkan som möjligt

Kontoret fortsätter arbetet med metod- och teknikutveckling av drift och underhåll för att säkerställa en hållbar utveckling och stadens miljömål. Fler miljöfordon ska provas i produktion bl a testas en eldriven sopmaskin med start under våren 2013. Målsättningen är att verksamheten ska ha en så liten miljöpåverkan som möjligt.

Utveckling av strategisk väghållning med dammbindning fortsätter i samarbete med VTI och miljöförvaltningen.

När det gäller tippning av snö i vatten har kontoret erhållit dispens från Naturvårdsverket fram till och med mars 2013. En ny dispensansökan har lämnats in. Parallellt med detta arbetar kontoret med att hitta långsiktiga lösningar.

Inom arbetet med att minska illegal affischering lyfts de miljösmarta, legala alternativen till stärkt marknadsföring av evenemang fram. Detta görs både på friaffischeringstavlorna i staden och på stadens hemsida.

För att effektivisera styrningen och uppföljningen kring arbetet med att sanera klotter kommer en Klotterportal att tas fram, byggd på den redan framtagna Driftportalen som finns för driftverksamheten.

Säkerställa trafiksäkerheten, framkomligheten och tillgängligheten samt förvaltning av befintliga anläggningar

Stockholms stad Vision 2030 beskriver en stad i tillväxt, med kraftig befolkningsökning, ökad exploatering och förtätning i bebyggelse och övrig infrastruktur. Trafikkontoret ser en finansiering för att långsiktigt säkra underhåll av stadens anläggningar som en förutsättning för att realisera denna vision. De omfattande investeringar som nu genomförs för fler bostäder, utökad service och satsningar för bättre trafiklösningar förutsätter en reinvesteringsstrategi som svarar upp emot den tillväxt som sker. Det eftersatta underhållet är omfattande, det framtida behovet av funktion och hållbarhet för stadens anläggningar blir än mer omfattande.

I takt med att Vision 2030 realiseras förändras också förutsättningarna för drift och underhåll i staden. Den nyligen beslutade framkomlighetsstrategin påtalar behovet av att styra om resande från bil till gång-, cykel- och kollektivtrafik, en nyframtagen cykelplan föreslår en kraftfull utbyggnad av cykelbanenätet, samt stärkt drift och underhåll av befintligt nät. Ökad befolkning, fler trafikrörelser och tätare bebyggelse innebär direkta och omfattande påfrestningar och därmed kostnadsökningar, på stadens anläggningar. Vision 2030 har varit vägledande för behovsprioriteringen samt för programmets genomförande.

I framtagna reinvesteringsprogrammet ingår en total utgiftsram för åren 2013 – 2018 på 625 mnkr, 55 mnkr ingår i budgeten för 2013. Av reinvesteringarna står kategorierna lokalgator och huvudgator för ca 50 %, kategorin torg/centrum för ca 25 % och träd för ca 17 % av behoven i Stockholms stad. Kontoret strävar efter en jämn fördelning av reinvesteringsåtgärder över staden. Som reinvesteringar betraktas upprustning/utbyte av anläggningar som får oförändrad funktion, men förnyad livslängd. Ibland kan en anläggning få en annan teknisk lösning i samband med reinvestering. Den långsiktiga målsättningen med reinvesteringar är att motverka det successivt ökande underhållsbehovet, så att en acceptabel standard kan upprätthållas även för kommande år. Utgifter inom konceptet ”ren, trygg och vacker stad” är också prioriterat för att kunna behålla en god miljö för

de boende i Stockholm samt för att kunna motsvara de höga förväntningarna som finns från flera miljoner turister och besökare som kommer till staden varje år.

För att säkerställa en acceptabel standard för framkomlighet och säkerhet i både ytterstaden som innerstaden måste det finnas möjlighet att transportera bort snö när situationen kräver detta. För innerstaden är det helt nödvändigt att kunna köra snö till närbelägna sjötippor. De nuvarande måste kunna användas även på sikt och om någon tas i anspråk för annan användning måste den ersättas.

För ytterstaden ökar behoven av snöbortforsling som en följd av förtättningsarbetet enligt vision 2030 som pågår. Kraven på standard ökar också och tillgången på områden som kan användas till snöupplag måste säkras i fortsättningen.

En väl fungerande verksamhet med barmarksrenhållning, vinterväghållning, gatuunderhåll och gatuinspektion bidrar i hög grad till att störningarna för trafikanterna minimeras.

Att korta genomföretider för de 2000-3000 schakter som varje år öppnas på stadens gator är ett huvuduppdrag inom ramen för den gatuinspektion som kontoret ansvarar för, och en viktig åtgärd för att förbättra framkomligheten i staden. Kontoret ska därför i alla delar som berör schakttillstånd och genomförande sträva efter att minska de trafikstörande effekterna.

Under 2012 har ett försök gjorts i samarbete med Fastighetsägarna och polismyndigheten där medborgarna har kunnat, via e-post och telefon, anmäla storsäckar som ställts ut på den allmänna platsen. En hemsida har också tagits fram. Syftet har varit att komma ut med information om hur reglerna ser ut kring uppställning av storsäckar till den som ställt ut säcken, samt att den som ställt ut säcken har ombetts att ta bort den alternativt söka tillstånd för att få ställa upp säck. I och med att den nya synpunkts och klagomålstjänsten lanseras kommer storsäckstjänsten att ses över och en ny rutin tas fram.

Tidigare överenskommelse för att minska problem med taksnö som hindrar framkomlighet för gående, rörelsehindrade och cyklister förlängs.

En ny rutin för hur övertagandeprocessen av drift- och underhåll vid nyexploaterings ska gå till kommer att tas fram i samarbete mellan trafikkontoret och exploateringskontoret.

Stockholms stad satsar på att underlätta för stadens cyklister. Målet är att cyklisternas pendlingsstråk ska vara både trafiksäkra och framkomliga året runt. Stadens cykelbanor ska bli mer framkomliga vintertid och Stockholms stad utvecklar hela tiden arbetet med detta. De mest trafikerade cykelbanorna prioriteras med bättre snöröjning och vinterunderhåll, men på sikt är ambitionen

att det ska bli bättre framkomlighet på allt fler cykelbanor. För att möta vårens cykelsäsong ska samtliga huvudcykelstråk i staden prioriteras även vad gäller sandupptagning.

Under 2013 påbörjas ett arbete med att ta fram en handlingsplan för hantering av det ökade antal cyklar med anledning av att fler cyklar i Stockholm. En kartläggning behöver göras kring uppställningsytor, konfliktområden med gångytor, hantering av övergivna cyklar samt "skrotcyklar" som kan vara hindrande eller verka förfulande av det offentliga rummet.

Med uppdaterade gatu- och parkdatabaser och nya användarvänliga GIS-program kommer drift och underhåll på både gatu- och parkmark att kunna planeras och följas upp på ett kostnadseffektivt och tydligt sätt. Från databaserna kommer kontoret att få mycket bra underlag för upphandling av entreprenader. Dessutom kan man via appar på sikt få bättre kontroll av utfört arbete, men även hur situationen i staden ser ut.

Resultatet från de upplevelsebaserade medborgarundersökningar som stadsledningskontoret genomför årligen.

Städning

På den övergripande frågan 2012 "I den stadsdel där jag bor är det rent och städat" håller 60 procent av stockholmarna med, motsvarande siffra 2011 var 61 procent och 2010 var siffran 57 procent.

På frågan "På hela taget tycker jag att det är rent och städat i min stadsdel" håller 62 procent av stockholmarna med, motsvarande siffra 2011 var 58 procent.

Klotter

På påståendet "I den stadsdel där jag bor ser jag inte mycket klotter som jag känner mig störd av" här har siffran tagit ett rejält skutt, 68 procent av stockholmarna håller med, motsvarande siffra 2011 var 57 procent.

Trygghet

Frågor gällande känslan av trygghet går i positiv riktning.

På frågan "I den stadsdel där jag bor känner jag mig trygg när jag går ensam hem på kvällen" håller 64 procent av stockholmarna med, motsvarande siffra 2011 var 60 procent.

Det finns dock stora skillnader mellan olika stadsdelar vad gäller upplevelsen av Stockholm. Arbetet inom Stockholm Ren och Vacker, samt inom Söderortsvisionen och Järvalyftet, bör därför fokuseras kring de stadsdelar där resultaten inte är lika positiva.

En förutsättning för de åtgärder som genomförts inom projektet har varit de extra budgetmedel som avsatts för att uppnå målet om en renare och tryggare stad. Resultaten av projektet har också ökat intresset och därmed kraven från såväl näringslivet som allmänheten. En del insatser finansieras i samverkan med privata aktörer och det som till en början är tänkt som tidsbegränsade projekt tenderar till att permanentas. Detta kräver en långsiktighet i arbetet med en renare och vackrare stad, tydliga målbeskrivningar och att den verksamhetsförstärkning som sker arbetas in i kommande budgetar för staden. Detta gäller inte minst den verksamhet med patrullstädning med stockholmsvärdar som har stor betydelse för upplevelsen av en renare och vackrare stad.

Trafikkontoret vill också betona vikten av att drift- och underhållsfrågorna lyfts fram i stadens övergripande visionsarbete, Vision 2030. En växande och förtätad stad med fler bostäder, fler besökare, fler evenemang och fler företag ställer höga krav på att tillräckliga resurser finns för drift och underhåll, för att uppnå avsedd standard och kvalitet. Detta är något som måste beaktas också i pågående och planerade exploateringsprojekt.

Arbetet med att skapa en mer långsiktig drift- och underhållsstrategi, samt finansiering för det underhållsbehov som finns i staden, har också stor vikt vad gäller arbetet med att göra staden mer attraktiv.

Trafikkontorets synpunkter

Trafikkontoret föreslår att trafik- och renhållningsnämnden godkänner denna lägesrapport, samt överlämnar rapporten till kommunstyrelsen för kännedom.

Slut